

Міністерство освіти і науки України

Харківський державний політехнічний коледж

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки молодшого спеціаліста

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму 050702 «Електромеханіка»

(шифр і назва напряму)

**спеціальності 5.05070205 «Обслуговування та ремонт електроустаткування
автомобілів і тракторів»**

(Шифр за ОПП _____)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Харківський державний політехнічний коледж
(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: викладач дисципліни «Економіка підприємства» за напрямом
«Електромеханіка», викладач вищої категорії Т.В. Гузєва

Обговорено та рекомендовано методичною радою Харківського державного коледжу

Протокол № ____ від «__» _____ 20__ року

Голова методичної ради технікуму

_____ (В.О.Величко)
(підпис)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Економіка підприємства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста напрямку 050702 «Електромеханіка», спеціальності 5.05070205 «Обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: рішення питань ринкової економіки на підприємствах, які здійснюють технічне обслуговування і ремонт електроустаткування автотранспортних засобів; законодавчі нормативні акти, що регулюють підприємницьку та управлінську діяльність; збірники норм і розцінок на ремонтні роботи по технічному обслуговуванню автопідприємств.

Міждисциплінарні зв'язки:

Дисципліна «Економіка підприємства» спирається на такі вивчені дисципліни як: Вища математика, Основи технічної механіки, Основи автоматики.

Знання з курсу доповнюють та поглиблюють знання які студенти отримують з таких дисциплін як: Електроніка та мікропроцесорні системи автомобілів

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Організаційно-економічні основи підприємства автотранспорту
2. Нормування праці
3. Кошторис
4. Основи планування на підприємстві і економічна ефективність
5. Облік та економічний аналіз діяльності підприємства

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» полягає в формуванні знань, професійних вмінь та здібностей техніка-електромеханіка, що пов'язані з виконанням технологічної та технічної діяльності в майбутній професійній діяльності.

1.2. **Основними завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є формування знань молодшого спеціаліста відповідно до вимог нормативної складової освітньо-професійної програми, освітньо-кваліфікаційної характеристики та вимог сучасного виробництва до його вмінь та здібностей з професійних дисциплін.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- класифікацію виробничих процесів;
- витрати робочого часу;
- законодавчі і нормативні акти, що регламентують підприємницьку та управлінську діяльність;
- форми і системи оплати праці;
- документи для видачі виконання робіт;
- склад кошторису та ремонтні роботи по технічному обслуговування автомобілів;
- кошторисні нормативи;
- призначення локальних кошторисів;
- способи здійснення ремонтних робіт та робіт по технічному обслуговуванню автомобілів;
- поняття вартості ціни та собівартості;
- формування, види та розподіл прибутку підприємства і рентабельність;
- облік та звітність на підприємстві;
- значення економічної ефективності;
- фінансування та кредитування підприємства;
- порядок проведення економічного аналізу діяльності підприємства по ремонту і технічному обслуговуванню автотранспортних засобів.

вміти :

- визначати економічну ефективність інновацій, впровадження нової техніки і технології;
- раціонально формувати управлінську структуру виробничого підрозділу;
- застосовувати основні методи управління;
- визначати показники ефективного використання основних виробничих фондів та оборотних коштів автомобільних підприємств;
- визначати суму амортизації на повне відновлення основних фондів і на капітальний ремонт;
- контролювати дані про обсяг і види ремонтних робіт та робіт по технічному обслуговуванню;
- складати наряд на відрядну роботу;
- розраховувати розмір заробітної плати;
- скласти кошторис на ремонтні роботи та роботи по технічному обслуговуванню автотранспортних підприємств;

- визначати економічну ефективність інновацій, впровадження нової техніки та технологій ;
- складати бізнес-план по ремонту та технічному обслуговуванню автотранспортних засобів;
- проводити поточний та періодичний економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства по ремонту та технічному обслуговуванню автотранспортних засобів;

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 годин/ 3,0 кредиту ECTS.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1 Організаційно-економічні основи підприємств автотранспорту

Змістовний модуль 1. Науково-технічний та економіко-технічний прогрес і інновації в автогосподарстві.

Науково-технічний прогрес його форма та напрямки. Показники рівня науково-технічного прогресу. Науково-технічна революція, її особливості на сучасному етапі, основні напрямки науково-технічного прогресу. Поняття ефективності заходів по впровадженню НТП, її види. Економічний ефект заходів НТП, і його форми. Відображення результатів інновацій у показниках роботи підприємства.

Змістовний модуль 2. Управління підприємством. Принципи та методи управління автотранспортними підприємствами.

Підприємство як основа промислового виробництва. Види підприємств. Основні напрямки економічного розвитку України на сучасному етапі. Організація управління підприємства. Способи виконання робіт на автотранспортних підприємствах. Перспективи розвитку автотранспортних підприємств. Основні поняття ринкової економіки. Приватизація, напрямки подальшого розвитку. Контракти, їх роль в удосконаленні управління. Біржі та проведення торгів. Інфляція, банкрутство та їх причини. Ринок робочої сили та проблема зайнятості.

Змістовний модуль 3. Виробничі фонди.

Основні виробничі фонди підприємства. Їх характерні риси та класифікація. Види оцінки і відтворення основних фондів. Амортизація основних фондів. Показники використання основних фондів. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів підприємств в сучасних умовах. Оборотні фонди, їх характерні риси та класифікація. Оборотні фонди автотранспортних підприємств. Ефективність використання оборотних фондів. Джерела утворення і формування

оборотних коштів підприємства. Шляхи вдосконалення використання оборотних фондів.

Модуль 2 Нормування праці

Змістовий модуль 4. Технічне нормування праці на підприємстві

Задачі і методи технічного нормування праці. Класифікація виробничих процесів і затрат робочого часу. Методи технічного нормування. Проектування і розробка виробничих норм на автотранспортних підприємствах. Ручні та механізовані процеси. Їх проектування (ЕНіР, ВНіР, МНіР). Організація засобів нормативних спостережень, комплексне вивчення використання робочого часу. Втрата робочого часу. Оформлення документів з обліку затрат праці.

Змістовий модуль 5. Тарифне нормування. Оплата праці.

Основні елементи тарифної системи. Тарифікація робіт та робочих. Організація оплати праці в державі. Сутність заробітної плати. Форма та система оплати праці. ЕНіР, МНіР, ТНіР – основа для розрахунку заробітної плати. Матеріальне стимулювання на автотранспортних підприємствах. Документація для розрахунку заробітної плати. Розподіл заробітної плати.

Змістовий модуль 6. Кадри підприємства і їх характеристика.

Класифікація кадрів підприємства. Класифікація кадрів, прийом та звільнення. Облік використання робочого часу. Підготовка кадрів. Соціальне питання роботи з кадрами. Визначення необхідної чисельності працівників. Продуктивність праці, зміст та значення. Показники та методи визначення продуктивності праці. Шляхи підвищення продуктивності праці. Основні напрямки НОП.

Модуль 3 Кошторис

Змістовий модуль 7. Основи кошторисного ціноутворення.

Організація проектування, норми проектування. Техніко-економічні показники проекту. Кошторис на ремонтні роботи та роботи по технічному обслуговуванні на автотранспортному підприємстві, його роль і значення. Структура кошторисної вартості. Складання кошторисної документації. Розрахунок вартості ремонтних робіт та робіт по технічному обслуговуванню (локальний кошторис, договірна ціна). Використання нормативних документів для складання кошторисів. Оформлення кошторису.

Змістовий модуль 8. Собівартість, вартість та ціна на підприємстві.

Поняття та значення ціни, вартості та собівартості. Показники собівартості. Собівартість ремонтних робіт та робіт по технічному обслуговуванню на автотранспортному підприємстві. Шляхи зниження собівартості.

Змістовий модуль 9. Прибуток та рентабельність.

Прибуток, зміст, значення для розвитку автотранспортного підприємства, формування прибутку. Види прибутку (балансовий, чистий, розрахунковий). Розподіл прибутку. Створення фондів економічного стимулювання. Основні функції і шляхи збільшення прибутку на автотранспортному підприємстві. Використання прибутку в ринкових умовах. Рентабельність, як узагальнюючий показник ефективної діяльності автотранспортного підприємства.

Модуль 4 Основи планування на підприємстві і економічна ефективність

Змістовий модуль 10. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств.

Основні задачі планування. Види та методи планування. Інвестиції, їх види та характеристики. Поняття виробничих інвестицій (капіталовкладень), їх склад. Планування капітальних вкладень. Джерела їх фінансування. Поняття капітального будівництва. Оперативно-виробниче планування (план по труду, матеріальне забезпечення). Технічний розвиток підприємства. Бізнес-план, призначення, склад, принцип розробки, основи маркетингу.

Змістовий модуль 11. Фінансова діяльність підприємства.

Поняття фінансових ресурсів підприємства, джерела їх фінансування. Внутрішнє і зовнішнє фінансування підприємства. Фінансовий план підприємства. Кредит як важлива форма фінансування. Поняття і склад нематеріальних ресурсів підприємства.

Змістовий модуль 12. Економічна ефективність виробництва.

Поняття економічної ефективності. Загальна і порівнянна економічна ефективність, показники. Річний економічний ефект та порядок його розрахунку. Термін окупності затрат та порядок його розрахунку. Нормативний термін окупності та його значення. Методи підвищення ефективності виробництва. Поняття якості робіт, показники, що характеризують якість робіт.

Модуль 5 Облік та економічний аналіз діяльності підприємства

Змістовий модуль 13. Облік економічної та комерційної діяльності.

Бухгалтерський та статистичний облік. Зміст, значення та організація бухгалтерського та статистичного обліку.

Змістовий модуль 14. Економічний аналіз діяльності підприємства.

Поняття обліку і звітності. Облік як функція управління. Вимоги до обліку і звітності. Бухгалтерський, статистичний та оперативний облік, їх зміст, значення та організація. Шляхи удосконалення обліку і звітності. Задачі економічного аналізу та порядок його проведення. Аналіз продуктивності праці заробітної плати, собівартості та прибутку. Види (періодичний, оперативний, комплексний, окремий) та методи економічного аналізу (співставлення, ґрунтування, ланцюгові підставки). Аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства.

3. Рекомендована література

Базова

1. Законодавчі і нормативні акти Верховної Ради, укази Президента, постанови Кабінету Міністрів України.
2. І.М. Бойчик, П.С. Харів та ін. Економіка підприємства: Навч. Посібник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів I-IV рівня акредитації. К.: Каравела; Львів: Новий світ – 2000, 2009. – 298 с.
3. М.Б. Гуревич, В.И. Гадалов и др. Нормирование труда и сметы на монтажные работы. Учебник для техникумов. М.: Стройиздат, 2005. – 451 с.
4. Г.М. Хайнин, А.Е. Лейбман и др. Сметное дело. Учебное пособие для вузов. М.: Стройиздат, 2009 - 336 с.
5. Л.І. Шваб «Економіка підприємства», Київ, Каравела, 2005.- 568с
6. А.В. Шегди «Економіка підприємства» . 2005. – с. 431с..
7. Бізнес- план.Розробка,обґрунтування та аналіз. Київ, Каравела,2006. – 277с.
8. Пеліхін Є.Ф. Економіка сучасного підприємства.: навч. метод. І практ. посібник –К.: Хай – Тек. Прес. 2009.- 396с.
9. Кривовязюк І. В. Підприємство в умовах ринку.: навч. посібник. -К.: Кондор .2009.-840с..
10. Рульєв В.А. Управління персоналом.: навч. посіб. Для студ. Вищ. Навч. закл./ В.А. Рульєв, С.О. Гуткевич, Т.Л. Мостенська – К.: Кондор 2013. – 309с.
11. Формування собівартості продукції.; Методичний посібник – Д. 2007,
12. Хейнеман Н.Ф. Ризики, непередбаченість і прибуток..К.: Кондор. 2009- 587с.
13. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність . ; Навч. посібник – К.: Пул. 2009.- 375с.
- 14.

Допоміжна література.

1. Методичний посібник до виконання практичних робіт з дисципліни «Економіка підприємства» для студентів спеціальності 5.05070205 «Обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів».
2. Методичний посібник до виконання курсової роботи з дисципліни «Економіка підприємства» для студентів спеціальності 5.05070205 «Обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів».
3. Методичний посібник до виконання самостійної роботи з дисципліни «Економіка підприємства» для студентів спеціальності 5.05070205 «Обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів».
4. Хомяков В.І. Потенціал і розвиток підприємства.: навч. посібник/ В.І. Хомяков, В.М. Белінська, О.В. Федоренко - К.: Кондор. 2011 – 432с.
5. Фатхутдінов Р.А. Управління конкурентоздатністю організацій: підручник / Р.А. Фатхутдінов, Г.В. Осовська. – Кондор. 2009. – 420с.
6. Шумейко В.О Організаційні структури управління маркетингом на виробничих підприємствах. Маркетинг в Україні, №1. 2009. – 46-49с.
7. Тарасюк Т.М. Планування комерційної діяльності. – К., 2005. - 294с.
8. Хейнеман Н.Ф. Ризики, непередбаченість і прибуток..К.: Кондор. 2009- 587с..

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://buklib.net/books/21875/>
2. <http://chitalnya.nung.edu.ua/rozdili/ekonomika-ekonomichni-nauki>
3. <http://www.readbook.com.ua/book/6/>
4. https://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Економіка_підприємства

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Диференційований залік в VIII семестрі.

Критерії оцінювання знань студентів.*

- оцінка «відмінно» -- виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідати на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних задач з економіки підприємства;

– оцінка «добре» -- виставляється за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності, за вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач з економіки підприємства;

– оцінка «задовільно» --- виставляється за посередні знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладання, слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач з економіки підприємства;

– оцінка «незадовільно» --- з можливістю повторного складання екзамену балів виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач з економіки підприємства; незнання основних фундаментальних положень з економіки підприємства.

Сумарна підсумкова оцінка, яку студент може отримати за результатами семестрового контролю, складається з кількості балів отриманих за результатами поточного контролю знань під час семестру.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

1. Практичні роботи згідно робочої навчальної програми;
2. Поточний контроль на аудиторних заняттях, у формі опитування.
3. Курсова робота згідно робочої навчальної програми
4. Методичний посібник для самостійної роботи студентів.

Викладач

Т.В Гузева